

Agnieszka Ostrowska-Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 41/11-12(479-480), 161-165

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Monitor Prawniczy nr 10, 1997 r.

Jan Broł omawia prawo upadłościowe po nowelizacji z 31 lipca 1997 r. wchodzące w życie 3 stycznia 1998 r. Przepisy o upadłości w związku z przeobrażeniami ustrojowymi, jakie zaszły po 1989 r. nabrały nowej wagi i wymiaru, toteż konieczność coraz częstszego ich stosowania spowodowała wprowadzenie licznych poprawek do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 1934 r. O problemach związanych z wnoszeniem kasacji w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych pisze Józef Iwulski wskazując na zalety i niedostatki nowych regulacji. Przedstawione opracowanie jest próbą pierwszych podsumowań praktyki orzeczniczej Sądu Najwyższego. W przeglądzie orzecznictwa Sądu Najwyższego: problematyka z zakresu prawa cywilnego, prawa karnego, prawa pracy.

Glosa nr 10, 1997 r.

Małgorzata Król-Bogomilska omawia podstawy prawne decyzji organu antymonopolowego, zakazujących łączenia podmiotów gospodarczych, które zaliczane są do kategorii decyzji wydawanych w ramach uznania administracyjnego. Autorka przedstawia zagadnienia sądowej kontroli takich decyzji, problematykę wykładni przepisów ustawy antymonopolowej, formułuje propozycje *de lege ferenda* zmierzające do zagwarantowania podmiotom gospodarczym stabilności prawa oraz równego ich traktowania. Marek Grzybowski i Marek Safjan publikują głosę do orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczącą właściwości zobowiązania jako przesłanki ważności przelewu. Marek Szubiakowski prezentuje głosę do orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego, którego teza przedstawia sytuację strony w postępowaniu celnym. Ryszard Kubacki głosuje wyrok Sądu Najwyższego dotyczący prowadzenia działalności gospodarczej jako warunku zastosowania ulgi mieszkaniowej.

Monitor Podatkowy nr 11, 1997 r.

Problematyka artykułu Wandy Wójtowicz pod tytułem „Inwestycje zagraniczne w świetle polskiego prawa dewizowego” skupia się wokół rozwiązań prawnych związanych z podejmowaniem przez osoby krajowe inwestycji za granicą. Autorka artykułu zaprezentowała rozwiązania

ustawy dewizowej oraz skoncentrowała uwagę na problemie podejmowania inwestycji przez osoby zagraniczne w Polsce, pomimo że ograniczenia dewizowe w tym zakresie nie mają zastosowania. Od początku obowiązywania ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych dochód do opodatkowania można zmniejszyć o wydatki z tytułu „trwałych ciężarów”. Ustawodawca dając taką możliwość podatnikom, nie sprecyzował tego pojęcia, ani też nie odesłał do jakiegokolwiek innego aktu prawnego co uniemożliwia zastosowanie jakiegokolwiek analogii. Stella Brzeszczyńska w opublikowanym tekście definiuje pojęcie „trwałego ciężaru”, którym według autorki jest obciążenie o charakterze materialnym (świadczenie pieniężne i niepieniężne) nie jednorazowe i trwające przez czas na tyle długi, aby stać się stałą pozycją w budżecie podatnika. Ryszard Kubacki poświęca swoje rozważania problematyce interpretowania rażącego naruszenia prawa w postępowaniu administracyjnym. Bogaty przegląd orzecznictwa z zakresu prawa podatkowego.

Przegląd Prawa Handlowego nr 10, 1997 r.

Józef Okolski publikuje artykuł pod tytułem: „Koncepcja prawa handlowego w świetle zmian w prawie cywilnym”. Problematyka ta jest szczególnie ważna wobec trwającej ciągle reformy prawa cywilnego i wynikającej stąd konieczności ustosunkowania się do zagadnień związanych z wzajemną relacją pomiędzy prawem cywilnym a prawem handlowym. Autor zwraca uwagę na fakt, iż stosunki obrotu gospodarczego charakteryzujące się szybkością i zmiennością wymagają elastycznego prawa, otwartego na nowe instytucje dynamicznie rozwijającego się prawa gospodarczego. Stąd prawo handlowe podatne jest na wprowadzanie wzorców z ustawodawstw obcych. Podobieństwo praktyk handlowych prowadzi do ujednolicania instytucji prawnohandlowych w skali międzynarodowej. Te odrębności prawa handlowego, postuluje Józef Okolski, powinny być brane pod uwagę, a wręcz wyznaczać kierunek przy określaniu miejsca i roli prawa handlowego w obowiązującym i projektowanym porządku prawnym. „Zgoda osoby trzeciej na wniesienie wkładu do spółki kapitałowej” to tytuł artykułu Andrzeja Szumańskiego. Autor omawia szereg sytuacji gdy wniesienie wkładu pieniężnego, jak i aportu do spółki, wymaga zgody podmiotu, który nie jest ani spółką przyjmującą ani współnikiem wnoszącym taki wkład. O właściwości sądu w postępowaniu upadłościowym, mówi tekst Andrzeja Pokory. Czytamy: „Na temat charakteru prawnego postępowania upadłościowego nie ma w literaturze zgodności poglądów. Zaobserwować można w tej materii skrajne ujęcie uznające postępowanie upadłościowe za zespół czynności z zakresu postępowania

nia nieprocesowego”. Autor polemizuje z tym poglądem przedstawiając postępowanie upadłościowe w kontekście zarówno historycznym, jak i cytując orzecznictwo Sądu Najwyższego. Ważny w praktyce kredytowej temat instytucji zastawu rejestrowego jako nowej formy zabezpieczeń transakcji gospodarczych omawia Arkadiusz Świderek. Temat wyłączenia akcjonariuszy od poboru akcji przedstawia Andrzej W. Wiśniewski przytaczając na wstępie tezę wyroku Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r. mówiącą o tym, że objęcie akcji kolejnej emisji przez osobę trzecią, wskazaną przez organ spółki przy jednoczesnym wyłączeniu dotychczasowych akcjonariuszy od poboru tych akcji, następuje w trybie indywidualnej umowy. Przegląd lektur i orzecznictwa.

Praca i Zabezpieczenie Społeczne nr 10, 1997 r.

Kolejna, bo już czwarta część publikacji Gerarda Bieńka pod tytułem „Komerjalizacja i prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych według ustawy z 30 sierpnia 1996 r.”, której rozważania dotyczą uprawnień pracowników, rolników i rybaków do nabywania akcji oraz wymogów formalnych związanych z nabywaniem akcji od uprawnionych. Kontrowersyjną kwestię dotyczącą wprowadzonego niedawno urlopu proporcjonalnego omawia Zbigniew Salwa. Autor zajmuje się między innymi poszukiwaniem odpowiedzi na pytanie: kiedy pracownikowi przysługuje urlop proporcjonalny w stosunku do przepracowanego okresu pracy przy zmianie miejsca pracy w danym roku kalendarzowym? Anna Kosut prezentuje poglądy na temat statusu bezrobotnego i nabycia prawa do zasiłku po nowelizacji, która weszła w życie 1 lipca 1997 r. ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu. Bogaty przegląd orzecznictwa z zakresu prawa pracy, m.in.: uprawnienia wynikające z Karty Nauczyciela, rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, urlopów wychowawczych.

Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych nr 7, 1997 r.

O możliwości ubezpieczenia „small biznesu” od włamań, żywiołów i wypadków piszą Małgorzata i Maciej Capikowie. Artykuł przedstawia formy ubezpieczeń dostępnych dla grupy podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz informuje o wielu możliwościach, z których zainteresowani nie zawsze zdają sobie sprawę. Ubezpieczenia finansowe w Polsce weszły w fazę dynamicznego rozwoju. Jacek Kukielka omawiając ubezpieczenia finansowe w Europie pisze, iż znajomość szerszej perspektywy jest istotna, zwłaszcza w świetle

otwarcia polskiego rynku ubezpieczeniowego, które ma nastąpić 1 stycznia 1999 r. Tekst zawiera opis europejskiego rynku ubezpieczeń finansowych w klasycznym rozumieniu tych ubezpieczeń. W ich zakres wchodzi głównie ubezpieczenie kredytu (credit insurance) oraz gwarancje ubezpieczeniowe (surety-ship, bonding). Urszula Kalina-Prasznic zaznajamia nas z kontrowersjami wokół reformowania systemów emerytalnych przedstawiając ich historię w rozwiniętych krajach Europy. Ważny w praktyce problem przekształcenia umowy cywilnoprawnej w stosunek pracy omawia Małgorzata Gersdorf. Temat ten ma również znaczenie z punktu widzenia prawa ubezpieczeniowego. Charakter zawartej umowy decyduje o objęciu systemem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Odpowiedzialność cywilnoprawną pracodawcy za wypadki przy pracy oraz dodatkową możliwość dochodzenia szkody omawia Monika Nieznańska. Autorka omawia warunki jakie powinny zaistnieć, aby poszkodowany mógł powołać się na ustawę o zmianie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym (obowiązującą od 1 stycznia 1998 r.) oraz sytuacje, w których nadrzędne stają się przepisy prawa cywilnego. Marcin Zieleniecki w artykule „Zakres podmiotowy ubezpieczenia zdrowotnego” w sposób bardzo konkretny i wszechstronny, odwołując się do ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, przedstawia warunki, na jakich to ubezpieczenie obowiązuje poszczególne grupy społeczne i zawodowe. Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego z problematyki świadczeń rentowych i emerytalnych.

Przegląd Podatkowy nr 11, 1997 r.

Aporty w prawie bilingowym omawia Krzysztof G. Szymański. Problem uznania zdolności aportowej oraz wyceny wkładu niepieniężnego to jedne z trudniejszych zagadnień prawa bilansowego. Wpływa to z lakoniczności prawa handlowego w tej materii oraz braku staranności przy przygotowywaniu aktów założycielskich spółek – twierdzi autor. Temat cywilnoprawnych aspektów renty umownej omawia Irena Ożóg. Okazał się on niesłychanie ważny ze względu na oddźwięk wywołany przez wcześniejszą publikację, omawiającą m.in. możliwość korzystania z ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych, polegającej na odliczeniu renty umownej od dochodu przed opodatkowaniem. O obowiązującej od 1 stycznia 1998 r. ordynacji podatkowej pisze Bogumił Brzeziński. Otwierając cykl publikacji na ten temat, krytycznie ocenia tę legislację, jako zaprzepaszczonej szansę stworzenia nowoczesnego aktu prawnego, chroniącego w równym stopniu interesy podatnika i Skarbu Państwa. Druga część obszernego omówienia fuzji spółek – zagadnień podatkowych i bilansowych przez

Dorotę Szubielską i Marka Kozaczuka. Autorzy przeprowadzają analizę porównawczą prawnych i podatkowych skutków fuzji w świetle obowiązujących przepisów. Ryszard Zelwiański wskazuje na skalę problemu związanego z dostosowaniem prawa podatkowego i gospodarczego do postanowień Konstytucji RP, która weszła w życie 17 października 1997 r. Dodatek „Przewodnik doradcy podatkowego” oraz wyjaśnienia i interpretacje zagadnień dotyczących prawa finansowego.

Opracowała: *Agnieszka Ostrowska-Metelska*